

Het tempo, o wee, het tempo . . .

De redevoeringen, en ook wel sommige geschriften, der huidige synodocratie bereiken soms haar propagandistisch-theatraal hoogtepunt, als ze komen tot de verzuchting: o, die vrijgemaakten, o die bezwaarden, o die Schilder, — wat hebben ze een *ijsselijk vlug tempo* aangenomen in de zaak van hun vrijmaking. Binnen enkele maanden was de zaak beslist. Neen, dan die goeie Hendrik de Cock! Die heeft er veel en veel langer over gedaan, eer hij er toe kwam te breken met de Ned. Herv. Kerk. Die heeft er bijna een paar jaar over gedaan. Maar die Schilder, o foel. Leek hij maar wat meer op onzen Hendrik de Cock!

Intusschen behoort ook deze verzuchting tot de nonsens, waarmee de synodocraten, zichzelf en het volk bedwelmen. Want het tempo, dat is niet bepaald door Schilder, doch **DOOR HEN ZELF**. En door niemand anders.

Wat Schilder betreft, u kent zijn visitekaartje? Het is geschreven door den zeer humanen Dr K. Dijk, den kerken gepraesenteerd door het modereamen zijner „synode“, gedrukt bij de N.V. U. M. J. H. Kok te Kampen. Er staat op: „deze afgezette predikant en ontslagen hoogleraar“. Het kaartje is gepraesenteerd aan alle kerkeraden in toelichting nummer 206 en 206veel.

Derhalve: „deze afgezette predikant.“

Welnu, vraag nu eens aan al die synodocratische orateurs en scribenten, hoe lang het geduurd heeft eer de Ned. Herv. Kerk „in generaal-synodaal verband“ zoo'n visitekaartje liet drukken voor Hendrik de Cock? U behoeft dan niet eens meer te vragen, hoe lang het geduurd heeft, eer een visitekaartje: „deze ontslagen hoogleraar“ gedrukt werd voor dien ander, dien men in de zeventiende eeuw uit het hoogleeraarsambt ontsloeg, en die dus niet Hepp of Van Schelven heette, hoogleeraren, die zich openlijk verzetten tegen synodebesluiten van 1936 inzake de N.S.B. en de C.D.U., doch met wie de synodocratische leiders geen procesje-van-n-paar-maand begonnen zijn, omdat 't aan de leden van de V.U. niet gevallen was. Vraag dus alleen maar naar het tempo, inzake Hendrik de Cock, bepaald door de Ned. Herv. Kerk.

Het antwoord zal luiden:

De Cock kreeg jaren lang — van 1833—1835 — kans zich te verweren.

Maar de huidige synodocraten gaven daartoe geen kans. Hier ligt, meneer Schilder, onze beschuldiging. Verweer wordt niet afgewacht. Een antwoord, dat we nog altijd van u hebben moeten, nemen we niet eens in ontvangst. Hier ligt onze beschuldiging. En meteen vijf vragen. Wilt u maar antwoorden? Ja of neen? Antwoordt u niet, dan zullen we uit de door ons geconstateerde (!) zonde (we stellen ons dadelijk aan, alsof ze meteen voor God bewezen is) de consequentie trekken. M.a.w. dan wordt u toch geschorst. Antwoordt u wel, maar dan op uw manier, die we natuurlijk al lang kennen, want we kennen u zelf, dan wordt ge ook geschorst. Met heilbiede en broedergroet, de „Synode“. P.S. Antwoord binnen 14 dagen, niet vergeten, — anders, zie boven. Als boven.

Maar nu De Cock!

Met handhaving van al onze bezwaren tegen wat de Herv. Kerk in de jaren 1833/4 bestaan heeft tegen Hendrik de Cock moet het ons toch van 't hart dat de Ned. Herv. Kerk van de vorige eeuw tegen De Cock zich inzake het tempo fatsoenlijk gedragen heeft, en de „synode“ der Geref. Kerken tegen den derden opvolger van De Cock's zoon, d.w.z. tegen Prof. Dr K. Schilder, zoo grof-onfatsoenlijk, dat de Herv. Kerk er een *prachtig* figuur bij maakt.

Hier de bewijzen:

a) 4 Nov. 1833 aanklacht tegen De Cock.

b) 20 Dec. 1833 De Cock geschorst — maar dan heusch niet door de *Algemeene Synode*. Die deed toen zulke gekke dingen niet. Zelfs die niet.

c) Vervolgens protest van den *kerkeraad* van De Cock. Die had toen nog wat te vertellen. Die is zelfs er bij geweest, meer dan eens, als de heeren aan 't schorsen toe waren. In 1944 evenwel negeert men bij de gereformeerden de kerkeraden absoluut. Ondanks hun kerkenorde, die zulke schandelijke arrogantie uitdrukkelijk verbiedt, hetgeen reeds door eenige behoorlijke rechters publiek is uitgesproken.

d) Eveneens kwam er toen protest van De Cock zelf. Die had immers nog niet direct met de algemeene synode te doen. Maar in 1944 worden twee hoogleeraren zoo naar *direct* door de *generale*

„synode“ geschorst! Waar zullen hun kerkeraden, waar zullen zij zelf, dan nog protesteeren? Het machtsapparaat van Dr H. H. Kuyper c.s. staat dadelijk klaar om den *kerkelijken weg* absoluut te verloochenen.

e) Daarna onderscheiden brieven van kerkeraad en De Cock aan het *provinciaal kerkbestuur* en aan den koning. Maar in 1944 krijgt geen enkele geschorste de kans, de *provinciale synode* in het geding te betrekken. De hiërarchie noemt een poging daartoe zelfs *revoluitie!*

f) Vervolgens: toezegging van het *provinciaal kerkbestuur*, dat 't de zaak De Cock zal onderzoeken. Verschijning van De Cock voor 'n *commissie* uit 't *provinciaal bestuur*. Maar wie krijgt in 1944 daartoe de kans? Niemand.

g) 1 April 1834 uitspraak van het *Provinciaal Bestuur*. Het is dus officieel in de zaak bezig. In 1944 — geen schijn of schaduw van zoo iets.

h) Daarna: protest van De Cock. En brief naar den koning.

i) Hierna: 29 Mei 1834 *afzetting* voor het *provinciaal kerkbestuur*.

j) Dus: *schorsing* op 20 Dec. 1833 en *afzetting* eerst op 29 Mei 1834. Vrij lange afstand tusschen de beide datums. Willen de huidige synodocraten hun menschen eens vertellen, hoe kort de afstand tusschen *schorsing* en *afzetting* was in de karikatuur-procedure-Schilder? Ze zullen alleen maar kunnen blozen, vooral als er Hervormden in de buurt zijn.

k) Maar met die *afzetting* is 't voor De Cock nog niet afgelopen. Want De Cock is afgezet door de *provinciale instantie*; hij heeft dus de kans, te gaan naar de *algemeene synode*. In 1944 evenwel heeft geen mensch die kans: de *generale synode*, manus-van-alles, pakt 't heele geval zelf aan, en doet alles *alleen!*

l) Zoo kan de *kerkeraad* van De Cock (die er nog altijd is, en er bij betrokken is) zich wenden tot de *Provinciale Staten* en naar het *provinciaal kerkbestuur*. 't Gebeurt ook. 't Geeft niets. Daarna gaat de *kerkeraad* naar de *algemeene synode*. Het was dus *appelzaak!* Wie kreeg daar de kans toe in 1944? Niemand: men stuurt vanwege de „generale synode“ een bidbriefje aan de kerkeraden waarin deze worden vermaand — de pen van Dr K. Dijk is weer bij de hand — den Heere te bidden (!) om bekroning van de *schorsing* van Schilder met zijn goddelijken zegen (!), en waarin tevens zoo langs den neus weg verteld wordt, dat de bezwaarden ALLEEN naar de volgende *generale synode* zich hebben te wenden! De *kerkelijke weg* alweer *opgebroken!* En de kerkeraden loopen in de fuik.

m) Hierna, op 16 Juli 1834 inzake De Cock uitspraak der *Generale Synode*. Conclusie: het *provinciaal kerkbestuur* krijgt deels een openlijke afstraffing; de **AFZETTING WORDT ONGEDAAN GEMAAKT**, al blijft de *schorsing* gehandhaafd; en De Cock krijgt nog een half jaar tijd. (Vgl. brief van 18 Aug. 1834).

n) Hierna nog eens correspondentie met het *Provinciaal Kerkbestuur*.

o) En dan BINNEN dat half jaar *afzetting* van De Cock. DIE WAS DUS NOG NIET EENS DEFINITIEF AFGEZET. En toch *afzetting!*

Conclusie: laat die redenaars en schrijvers zich wegschamen.

De Cock brak VOOR zijn definitieve afzetting. Schilder NIET.

De Cock heeft zijn tempo verhaast; Schilder niet.

De Cock kreeg volop kans den kerkelijken weg te volgen. Schilder niet.

Met liet De Cock tijd van 4 Nov. 1833 tot 16 Januari 1835. In het geval-Schilder heeft het groepje, dat de (ver)leiding voor zich nam, de heele affaire bedisseld in een paar maand. *Revisie (!)* inbegrepen!

Het synodocratisch mes snijdt altijd aan twee kanten. Eerst jaagt men in ZIJN EIGEN TEMPO de zaak erdoor. Dan DANKT men den Heere voor 't tempo.

En als dan Schilder, die juist om dat tempo de heeren aan hun jas trok, HUN tempo noodgedwongen aanvaardt, en zijn conclusies trekt, dan zuchten zij: o wee, dat tempo, dat tempo . . .

Het nageslacht zal zijn verachting niet weerhouden. De synodalen zelf zijn er vandaag nog te verblind voor. Ze zijn vergeten, wat boven het Asser gerechtsgebouw staat, hoewel ze dat gebouw toch vaak gepasseerd zijn. Daar staat boven:

Sine instituta nulla libertas.

Dat wil, vrij vertaald, zeggen: o gij synodale dominees, vandaag kunt ge u wel ontdoen van al die conscientiekreten tegen zooveel schandelijks,

maar ge bedenkt niet, dat een kerk, die het recht schendt tegenover een man, die u niet aanstond, of ten faveure van leiders, die u wel aanstonden, straks ook u zelf zal beknotten in het recht, dat Christus aan Zijn kerken gaf.

Wat tempo?

Het uwe!

De Hervormde Kerk van 1834 was in dezen tienmaal beter dan gij. Geen wonder: corruptie optimi pessima. K. S.

BRIEVEN aan een jongeren tijdgenoot

Nr. 13.

Amice,

Je herinnert je zeker nog wel de opzienbarende onthulling, die destijds tegen Pinkster het land kwam in extase zetten: *Nieuw Nederland loopt van stapel!*

Het opgewekte geluid kwam destijds van den kant der Buchman-lieden. Onderscheiden predikanten — ook enkele van het instituut „De Gereformeerde Kerken in Nederland“ — deden mee (ze zijn stuk voor stuk thans fel-„synodaal“), en liepen zich het vuur uit de sloffen om de jongelui te vermanen, dat ze een „stillen tijd“ moesten houden voor 't naar binnen kijken; want dan kwam de Geest vanzelf wel naar buiten (ze vergaten, dat daar van binnen ook het Beest zit), en om hun te garanderen, dat een heel Nieuw Nederland van stapel liep. Het zou in house-parties zich laten kennen en verzamelen; het zou zich vereenigen in een super-kerkelijke symbiose, die dan, zonder eenige schriftuurlijke documentatie, louter en alleen vanwege dat „inwendig licht“, in „stillen tijd“ ontstoken, een geestelijke of Geestelijke symbiose, m.a.w. een gemeenschap (koinoonia) zou heeten. Alle kranten waren er vol van; en menig hotel niet minder.

Maar daar kwam de oorlog in 't zicht. Het van stapel geloopte Nieuw Nederland was bij de te-waterlating pardoos zóóver vooruitgeschoten, dat het nergens meer te bekennen viel. Als ik zoo de rijen overzie dergenen, die in gevangenschap, in concentratiekamp of anderszins hun reëel van stapel loopen voor Historisch Nederland met lijden of dood moesten bekoopen, dan vind ik er tientallen van mijn „hoog-kerkelijk“ gescholden vrienden onder. En niet één bekenden buchmanniaan.

Daarentegen zag ik destijds wel meer dan één prominenten buchmanniaan onder de vooraanstaande nationaal-socialisten. En uit hún hoek kwam ook het typische geluid van „Nieuw Nederland“, dat van stapel zou loopen.

„Nieuw Nederland“ — zoo heette ook één van die vele tijdschriften, waaraan en waarin de heeren zich te buiten gingen. „Maandblad voor Economie, Staatskunde en Cultuur“. Redactie: Dr R. van Genechten en E. J. Roskam. Heb je al eens het handschrift van mijnheer Roskam gezien? Dan sta je ervan te kijken, hoe die heer, nog wel onder de keur der nazi's — „de besten van het volk!“ — allerlei geleerde verhandelingen op zijn naam heeft kunnen zien stellen en een tijdschrift als het onderhavige kunnen dienen als redacteur. Enfin, — in nummer 2 van den 4den jaargang schreef de vroegere antirevolutionaire doopsgezinde predikant Ds G. Hofstede een artikel over „Coalitio Christiana Rediviva?“ (Herleefde christelijke coalitie?). Hij hief de bekende leuze aan: Wij willen een nieuwe orde bouwen; gerechtigheid en liefde (!) zullen de grondslagen der samenleving zijn; de verschillende volksdeelen zullen corporatief samenwerken; een nationale eenheid op socialistischen grondslag is gebiedende eisch!

Wat er van Ds Hofstede geworden is nadat hij dit schreef, weet ik niet. Hij heeft eens, toen hij nog antirevolutionair was, en een tikje favoriet was in de partij vanwege zijn doopsgezind-en-toch-Kuyperiaan-zijn, zijn Blokzijlschen preekstoel gebruikt om zijn hoorders qua kerkmenschen flink ervan langs te geven vanwege hun godsdienstige nivelleering; de tekst was toen: „wie zal mij water te drinken geven uit Bethlehems bornput?“ (2 Sam. 23:15); en de (motto)preek stuurde aan op het thema, dat alleen *Bethlehems* levend water heil brengen kan. Ik denk, dat Ds Hofstede zijn preekje van toen aan het van stapel loopende „Nieuw Nederland“ van meneer Van Genechten niet kwijt kon, en ook niet meer wilde.

Maar het vreemde lijkt me, dat, nu de groote

schoonma
(weet je i
je oor er l
loofde, de
daan?) pr
ten beluis
van den B
Genechten
hoort van
van chris
zal Nieuw
spreekt in
9 juni j.l.
„Het Par
land“ van
tie van N
vlucht ge
lezen we
den, Al l
Men wee
maar hoog
zien trium
roept Pro
niet same
wij kunne
kan dat w
seeren? E
ruzie mak
brengt zo
het niet-
Schermerl
geduide
tisch socie
een P.S.E
niet bang
onhelder l
zij, de N
die ook h
te gaan v
noodig he
uit de lev
nisme“. A
ons volk
1940 zal
christelijk
oplossing
heden ge
der de on
Oproep d
Dr C. Be
Kraemer,
daareven
spraak, „
wil behoo
heid voor
hechte, re
ontplooi
wil men
heid-zijn,
omdat wij
de persoo
teit.“ De
maar ook
klassege
wing“, di
gegeven
onkerkelij
Amice,
dit alles
En toch
me zijn m
zoo ééntj
sche type
speling op
ven werd
waarmede
dat die m
— men k
G. Seven
spreken. I
prediking
deze hoog
heid, die
heid, dat
„het“ hun
we rusten
des te op
„De
me ligg
met be
rijkste v
aard zo
mensch
goddeli
eenzelv